

LA CAMPANA DE GRACIA.

LAS PROMESAS DEL GOBERN.

AHÍ.

AVUY.

SI NO VOLEN MORIRSE DEL SUSTO,

PASSIN DE LLARCH.

Hem llegit los pressupuestos que 's presentan á las Corts y hem quedat horrorisats.

Nos n' aném al Hospici sense camisa, ensenyant pèl camí..... l' honra.

Si comensavam á fer casillas de números los marejariam, com nosaltres nos hém marejat já.

Contant ab que ho hém fet per vostés, escoltin alguns datos y no 's posin á plorar.

* * *

Pèl actual ministre de Hisenda hem sabut que son antecessor prengué diners enmanlleuats al vint y dos y pico per cent: una mica menos que á ral per duro cada mes, y encare sort que trobém qui 'ns ne deixa!

¡Quin Crèdit es lo nostre!

Casi bé 'ns podém posar al costat d' aquell que prenía diners al 99 per cént, pagant per adelantat. Encare hi guanyava l' hú per cent. Com que no 'ls tornava!

* * *

Una tercera part dels interessos dels deutes que tenim se pagarà en paper: y las dos terceras restants que s' han de pagar en metàlich pujan noucents trenta dos milions de rals.

¡Que som richs!

Per interessos no més, tindrem de pagar setanta set milions siscentos setanta sis mil siscentos setanta sis rals cada més.

O bé dos milions cinchcents vuitanta vuit mil, vuit cents vuitanta vuit rals, cada dia.

O bé cent set mil vuitcents setanta rals cada hora.

O mil setcents noranta set rals cada minut.

O la vora de trenta rals per cada tic tac del rellotje, y aixó que ab un dia, 'l rellotje ho fá 86,400 vegadas.

Tot aixó no més que per pagar los interesos dels diners que hém hagut d' enmanllevar.

Sua, poble, sua!

* * *

Un dels fets que precipataren la revolució de Setembre fou lo estat de l' Hisenda.

Llavors lo que debiam, pujaba á vint y dos mil milions de rals.

Davant d' aquesta xifra los ministres més pintats s' esgarriavan

Quatre anys després de feta la Revolució, lo que devém puja á quaranta dos mil milions de rals!

Si per parts iguals, cada espanyol, xichs y grans, homes y donas, pobres y richs, hagués de pagar aquest deute, nos tocarian á cada hú dos mil siscentos vint y cinch rals!!

Devém mes de lo que tenim! Si tothom degués fer aquest desembols ¡quants foren que 'ls quedessen dos quartos per comprar al disapte «La Campana de Gracia?..»

* * *

La Revolució de Setembre nos prometé moralitat y economías; y ha aumentat lo deute del Estat en vint mil milions de rals.

Es veritat que s' han creat contribucions novas, y que casi tothom que presta serveys al Estat s' ha quedat sense cobrar un céntim.

Es veritat també que 'ls pressupuestos quedan desnivellats, y que resulta d' ells un déyicit que anirá acumulantse sobre lo deute, ai-

xamplant mes y mes l' abisme de quedar en paus, encare que siga 'l dia del judici.

Es veritat finalment, que molts recursos á que avuy s' acut, nos faltarán demá, com per exemple l' amortisació; y que no podrém pensar en la explotació de las inmensas riquezas que possehim abandonadas, per falta d' obras públicas, succehintnos en aixó lo d' aquell pagés que tenint bonas terras, no cullía grá per falta de recursos ab que comprar llavor...

Pero tot se arreglará..... Ajeyémos la bartola, y tot dormint, esperém que aquest mal lleig que 'ns devora, acabi de menjárse 'ns de viu en viu: dormint, no 'ns sentirém de la mort.

*

* *

Aqui fariam punt final. Pero tenim de comunicarlos una gran noticia.

Diuen que en Ruiz Gomez, no sabent com sortirse de l' Hisenda vol abandonar la cartera.

¿No saben qui en tot cas lo sustituirá?...

En Figuerola!!

Es just, justíssim que qui haja fet lo mort, fassa l' enterro. La caixa vuida completament, podrá servir de bagul, porque es mes que segur que á la fábbrica d' atants no 'ns fiarian.

BATALLADAS.

Perque nostres lectors vejín que fém tot lo que podém per compláure 'ls, dijous, vigilia de Tot Sans, donarém número extraordinari.

Es qüestió de repartir algunas castanyas; pero no á nostres favoreixedors. En fi ja 'u veurán.

Diu que 'n Carlos está malalt.

—Canteu, canteu ninetas....

Los conservadors de la revolució en vista del giro que pren la política, sembla que al últim volen declararse anti-dinástichs.

Quan aixís ho fassan, es fácil que D. Amadeo 'ls diga:

—Adios noys! Conservarshi.

L' Ulloa y 'n Ruiz Zorrilla han prés xocolate plegats.

Es fama que 'l primer usá secalls, y 'l segon melindros.

—Encare béu tan lo fill de vosté S.^a Paula?

—De la mateixa manera.

—Quin dimoni de xicot!

—Com quin dimoni? Quin angel té de dir!

—Quin angel?...

—No véu que tot ell já es un esperit dels mes purs?

D. Amadeo felicitá al Capitá General de Galicia, per la jornada del Ferrol, es á dir, per entrar en un port desocupat.

Lo govern paga 'l jornal al Capitá General de Galicia, donantli un grau mes.

Los uns per insurreccionarse y 'ls altres per sufocar la insurrecció, están arrancant á grapat la carn del poble y enganxantsela.

¡Vaya una guassa!

Los radicals sembla que no volan apoyar

la acusació contra 'l ministeri Sagas ta, ab motiu de las transferencias.

¿Perqué?

Bé ho diu ben clar lo ditxo;

—«Llops ab llops may se mossegan.»

Un republicá.—Radicals: vosaltres nos vareu donar una paraula y no l' heu cumplerta. Vosaltres no eniu paraula.

Un radical.—Home. ¿No 'u diu vosté mateix? Es clar que no 'n tenim de paraula. Com n' hem de tenir, si ja 'ls l' havem donada!

Com sabrá tothom, temps endarrera hi hagué á Madrid una desgracia horrible.

S' enfonsá una imprenta y deixá colgats á alguns obrers y á altres ferits.

D. Amadeo, nostre rey generós, ab un desprendiment digue de un monarca, procurá aliviar á las familias dels desgraciats, donantlos....¿quan dirian?

Cinchcents rals als ferits, y mil rals á las familias dels morts!!

Al veure rasgos aixís, me surto de quici entussiasmat. No hi puch fer mes...

* * *

D. Amadeo cobra 80,000 rals diaris.

N' ha donat 500 als uns y 1,000 als altres.

Un obrer, dels que guanyan un jornal de 10 rals (85 quartos ó 170 xavos), donant un xavo als primers y un quarto als segons, hauria relativament fet tant com lo mateix D. Amadeo.

* * *

Ja sento un monárquich dels d' are que 'm diu:

—Pero homes: vostés sempre 's queixan, ¿que menos que un obrer vol que siga un rey demócrata!...

Disset bisbes se reuniren á Zaragoza, durant las festas del Pilar.

Las funcions de Iglesia fóren espléndidas: no s' ha vist may mes magnificencia.

Los esperits dels fiels s' elevaban al Cel entre núvols de aromós encens.

Y mentres tant, una esposició de dits disset bisbes reunits, s' elevaba també á las Corts, reclamant lo pago de sos habers.

—¡Oh misticisme! ¡Oh devoció fervorosa! ¡Oh arrobament celestial!... Apartéuvos goigs de la terra!... Lluny de nosaltres!... Pero... aném, aném á dinar, que la escudella 's cova: després ja 'n parlarem!

Deya un diputat independent á un radical que volía arrencarli 'l vot:

—No s' esforsi: no puch: tinch empenyada la paraula, y....

—Escolti, interrompé aquell ab gran vivesa. ¿A quina caixa de préstamos se n' hi empenyan de paraulas?...

A las víctimas del desplome de la imprenta de Fortanet de Madrit, lo bufo Arderius los ha remés mil rals.

Lo mateix que l' rey.

L' any 43, en Sanchez Bregua, que acaba de rebre l' entorxat de tinent general, era cabo y escribent de un coronel anomenat Corini.

Actualment dit Corini encare es coronel, y en Sanchez Bregua ja te 'l segon entorxat.

No obstant en Corini no se ha pronunciat may, y 'l séu escribent que ab prou penas arribá á ser alferez á l' any 48, fins al cinquanta quatre no pujá á capitá, per haberse pronunciat, y en cinquanta sis ascendí á comandant, per haver tirat á terra la situació creada pél pronunciament de dos anys avants. Los moderats, per estarse fumant cigarrillos en las oficinas del ministeri de la guerra, lo feren brigadier: los progressistas lo posaren de Capitá general de Galicia, y 'ls radicals per no fer res, lo han ascendit á Tinent general efectiu.

Ja tenen rahó 'ls que diuhen que avans que D.ª República Federal, té de venir la séva bu-gadera, D.ª Revolució Inexorable.

Surt á Madrid un periódich.

Lo titulan lo *Dret modern*.

Y al cap de quinze dias ja era difunt.

Si que noy t'han ben trompat,
dret tu creyas que t'estavas,
y quan menos t'ho esparavas,
caus y quedas estirat!

Llegeixin *Roma* al revés.

Diu *amor* ¿no es veritat?

Donchs jo crech que un *bambino* 'ns daria una proba de *Roma* al revés, anantse 'n á *Roma* al dret.

Un periódich de Madrid s' escandalisa per que han tret á un empleat molt intel·ligent per posarn' hi un altre que, per delictes d' *estafa*, havia estat en lo presiri de Toledo.

Un estafa... y que hi fa aixó?

Vaya quinas diferencias!...

—Es empleat!

—Si senyó:
aprenent de transferencias!

—Quina pluja aquesta senmana!

—No m' en parli: may ho havia vist.

—Miri, un amich meu va trobarse un' anguila á la butxaca: es positiu.

—Pitjor una persona coneguda, que va grillar.

—Que tens, qu' estás tant cremat?

—Home vinch de veure á la xicota, y l' hi trobada mes seca que l' esca, mes aixuta que la fusta.

—Es ben estrany que ab aquestas plujas no l' hajas trobada molla.

—¿Sabs lo que ha succehit ab aquestas plujas?

Que á la meva Marieta se l' hi ha disolt tota la *sal* que tenia. Vet' aquí perque la trobo aixuta.

PENSAMENT.

Si jo fos un núvol, comensaria á ploure sobre

Espanya, y no pararia fins y á tant que vejés la monarquia convertida en sopas.

A Madrid se treballa per obrir d' aquí dos ó tres anys una exposició universal.

Creym que no hi faltarán *momias* de radicals.

Deya un cassador, no del exércit, sobre 'ls carlins:

—Com volen que s' acabi aixó; si 'ls que ahir eran llebras avuy han de fer de galgos? No veuhen en Bialó?..

L' *Iberia* anuncia que las islas Filipinas están á punt de pérdre' s.

Mentres no 's perdi Fernando Póo, sempre 'ns queda als espanyols l' agradable esperanza de fer un viatjet de franch.

La reina dels carlins se diu *Margarida*: una flor.

Un cabecilla carlí que corra per la provincia de Girona, 's diu *Farigola*: una planta.

Sempre ho he dit jo que 'ls partidaris del absolutisme eran aficionats á las herbas.

Lo governador de Jaen se diu *Pita*.

Si es cert que 'ls femenins valen menos que 'ls masculins, pot dirse ab tota la boca que dit senyor *no val un pito*.

Deya un *negrero*:

—Diuhen de Cuba qu' está esclava, y que 'ls espanyols l' empobreixen, y si no hi hagués sen los espanyols, estigan segurs que no duria la seva esplendidés, fins al punt de poder derrotar lo supérflu sense perjudicarse gota. Avuy á Cuba y á Puerto Rico també, se fa l' escudella ab agua de colonia, ab agua de colonia 's regan los carrers, los mes pobres, los mes miserables, los negres mateixos se rentan ab agua de colonia...

—Ay, ay! May ho havia sentit á dir. Explíquim aixó, D. Panxo: explíquim aixó,—esclamá un que 'u escoltava.

—No hi tinch cap inconvenient. No veu?... Sent Cuba y Puerto Rico dels espanyols, son colonias espanyolas, Luego donchs tota l' agua d' allá 's pot dir qu' es *agua de colonia*.

Ja s' ha votat la contestació al discurs de la corona, y encare no s' ha parlat de las contestacions que s' han de dar als discursos que fá'l país. demanant lo cumpliment de las promesas que se l' hi han fet.

Lo *poble soberá*, no es gaire ben vist dels *soberans del poble*.

D. Nicolau María Rivero ha fet colocar sis *para-rayos* sobre l' edifici del Congrés.

No hi ha pas cap dupte que podrán contribuir á parar certas *wispas*, pero es difícil endevinar si arribarán á desviar lo llamp de la revolució.

Una minyona que s' estava confessant deya: —M' acuso pare, d' haver admés del meu xicot un vestit d' holanda.

—Ves alerta, filla: ves alerta. Mira que segons la Geografia, molt prop d' Holanda hi ha 'ls Paisos Baixos:

Hi ha gran despaig de *Campanas*: s' acaban: se dona ordre á la imprenta de que se 'n tirin mes: al cap d' un ratet ve un xicot a comprarne.

—Espérat noy. Aviat ne durán. Espérat un parell de *pare nostres*.

—¿Com un parell de *pare nostres*?... ¿Per qui 'm prenen vostés?... Are ja no 's diu aixó de un parell de *pare nostres*... Are 's diu esperat un parell d' himnes... un parell de *Marsellesas*... en fi, ja 'u saben vostés!

—¿Quina es la marxa que l' hi agrada mes?... La *Marsellesa*?...

—Fa gabaitx.

—L' himne de Riego?

—Fa progressista.

—La marxa de *Perecamps*... l' himne de *Lutxana*?

—Fau veterano... No 's cansi: no 'u endevinaría may. La marxa que m' e smes simpática es la *marxa real*.

—Y... ¿vosté es republicá?

—Per lo mateix, m' agrada la *marxa real*; Ay si jo 'ls pogués veure marxar!...

En lo Congrés s' ha presentat una proposició demanant la abolició de la pena de mort per delictes polítichs.

Lo dia que s' aprobi, las cendras de 'n Riego, de 'n Torrijos, de 'n Laci, del Empecinado de Mariana Pineda, y de tants altres mártirs de la llibertat, se remourán dintre del sepulcre

En uns exámens.

Un *mestre famélich y extenuat*:—A veure noy ¿Que enten per *casualitat*?

Lo *deixeble*:—Aquí Espanya *casualitat*, es, per exemple que una cosa surti bé.

Lo *mestre*:—No hi ha res que dir. Y escolti, ¿existeix la *casualitat*?

Lo *deixeble*:—Quan vosté á pesar de no cobrar, es viu encare, senyal que la *casualitat* existeix.

Semblansa estranya:

—¿En que se sembla en Rivero ab la senyora de D. Amadeo?

—En que tots dos se diuhen *MARÍA*

Los telégramas ab que 'l govern dava compte del discurs de 'n Pi y Margall estavan escandalosament adulterats.

Lo govern no ha pogut meros que confessarho.

La: vritat si 'ls radicals, demá que caiguesen del poder per guanyarse la vida, 's posesin á vendre llet, no 'ls ne compraria pas. Primer m' estaria de béuren Sempre tindria por que no me la donessin adulterada.

A pesar de que 'ls carlins continuan fent de las sevas per nostras montanyas, la *Gaceta* no diu res d' ells.

Aixó es com las malalties cròniques. Lo curarlas se deixa al temps.

Los presoners carlins que arriban á Canarias, los depositan en lo Lazareto de las *Palmas*.

No sabém si las palmas aqueixas, son las del martiri, ó las que 'l diumenge de Rams la canalla van á benehir.

Son tant ignocents los partidaris del absolutisme!

En Ruiz Zorrilla sembla que ja repapieja. En un discurs que pronunciá en la *Tertulia*, digué:

«Hi há moments en que m' assalta una idea horrible. Molts instants del dia y de la nit bull en ma ment una horrible idea que no puch apartar de mí. Certs partits y certas individualitats, reduhidas á la impotencia, hi ha moments que tinch por que apelin á certs medis. Hi ha moments (y no ho diria si no haguéssem suferit una pérdua tant lamentable ab la del ilustre y malograt general Prim) en que tinch por de que un cas semblant puga reproduhirse. Aquest es un dels temors que m' assaltan, un dels disgustos que tinch, tal vegada una de las amarguras de ma vida... etc. etc.»

¡Pobre Ruiz Zorrilla!

Pero ¿no sab que diu lo refrá?

«No la fassas y no la temis.»

—¿En que se sembla una corona y uns estálvis?

—En la forma, y en que tots dos sostenen una cassola.

—¿Y en que 's diferencian?

—En que 'ls estálvis, estalvian estovallas, y una corona no estalvía res.

Hi ha cops que per mes que la gent vulgan dir mentida, una forsa superior s' empenya en ferlos cantar la veritat.

Un periódich de Madrid diu aixó:

«Ja no tenen V. V. M. M. Senyors Reys ni progressos que representar, ni unitats nacionals que crear, ni propietats que fundar, ni moros que combatre, ni ignorancias socials que anar dissipant: ja no tenen vostras majestats altre cosa que fer, mes que ocupar y guardar bé un silló aixecat sobre las ambicions movibles de cada *quisque*. ¿Es demanar molt, que s' estigan á n'al seu puesto ab tota la respectabilitat qu' es merescuda?»

Lo periódich que aixís parla es nada menos que 'l *Diari espanyol*, lo qual creyent qu' era massa, ser amadeista, s' ha fet borbónich.

Imitació del *Hamlet*, fill del rey de Dinamarca:

Mangiare é piu mangiare... ecco il problema!

He'n rebut l' obra que 'l distingit catedràtic Sr. Giner y Partagás, acaba de publicar ab lo títol «Higiene pública, privada é industrial.»

Es una obra notabilíssima que desde 'l mes insignificant ciutadá fins lo Govern deurian saber de memoria. Es una obra tant sàbia com humanitaria. Es una obra en fi que está al alcan de tothom.

Nosaltres no podém dir mes, sino que com-padeixém á son autor per haverla escrita, ja

que no 's comprén l' indiferencia de nostre poble y de nostres governs. en un assumpto tant interessant com es l' higiene. ¿Quan deurá patir lo Sr. Giner, que tant bé coneix la cosa, al passar per molts de nostres carrers, y al veure que vivim indiferents entre la pestilencia y la mort!

Pero totas las personas ilustradas é inteligentes, no hi ha dupte que 'l colmarán d' aplausos.

LA TARDOR.

Las nits ja son mes llargas,
los dias ja s' escursan,
lo fret hivern s' acosta
los núvols llansan pluja.

Tristeses y mes tristeses,
angunia y mes 'angunia,
dolors, pesars, miserias
y penas s' acumulan.
Tardor que n' ets de trista...
felicitat qu' ets curta!...

Bolets en las montanyas
d' en mitj la brossa surtan;
rompent la dura closca,
castanyas ja 's maduran.

Los tísichs agonisan,
del arbre cau la fulla,
la mort per tot respira,
la mort la vida 's xucla.

Tardor que n' ets de trista...
felicitat qu' ets curta!...

Aixís un rey cantava
ab véu molt conmoguda,
lo fret de mort sentintne
colarli per la púrpura.

Tardor que n' ets de trista...
felicitat qu' ets curta!...

LO TRIBUT DE SANCH.

(Traducció de D. Ventura Ruiz Aguilera.)

—Diuhén que la lley ho mana,
y dels méus brassos t' arrencan...
Las fibras del 'cor se 'm trencan
pensant que partí 't veuré...

Vés, mon fill, obeheix y calla
esta lley de Déu malehida,
que á las mares pren la vida
y la crossa als pobres vells!

—Fillet méu, no tornarás?

—A sa terra
pochs ne tornan,
y á la guerra
molts hi van!—

—¿Tu vás á la guerra, Joan!

¿Qui cuidarà nostras campas
que encant son de mas miradas?...

Demá herbotas descuidadas
mirará del sol la llum:

Faltarà lo pá á ta mare
que, al tocarne las campanas,
no oirá las cansons galanas
que tant bé cantavas tu.

—Fillet méu, no tornarás?

—A sa terra
pochs ne tornan,
y á la guerra
molts hi van!—

—¿Tu vas á la guerra Joan!

Mira, mira qui s' acosta....

Ella ¡pobre!... ta promesa:

ni la flor té mes belleza
ni mes brillantor lo sol.

Al lluny tos companys de sempre
treballan ab alegría...

y tu perts en un sol dia
amistats, mare y amor!

—Fillet méu no tornarás?

—A sa terra
pochs ne tornan,
y á la guerra
molts hi van...—

—Tu vas á la guerra Joan!

—Amor méu, ¡ay! ¿perque ploras?
es per ta familia veure
amargas llágrimas treure
demanant clemencia á Déu?...

Aixís gemega la tórtora
la pobre tórtora blanca,
quan de dintre 'l niu l' arranca
algun traidor esparver!

—Fillet méu, no tornarás?..

—A sa terra
pochs ne tornan,
y á la guerra
molts hi van...—

—Tu vas á la guerra Joan!

Qui 'u pot dir?... Demá tal volta
l' atzar de una lluyta ignoble
te llensi á cremar lo poble
que un dia neixe 't mirá:
y ¡ay! á la véu de tos *gefes*,
entre-mig del descalabre,
no perdonará ton sabre
ni á ¡tos mateixos germans!

—Fillet méu, no tornarás?

—A sa terra
pochs ne tornan,
y á la guerra
molts hi van...—

—Tú vás á la guerra Joan!

—Adéu fill de mas entranyas!
Are en la flor de la vida
vés á la guerra aborrida
que aixís ho mana la lley.

Fam y fatigas t' esperan,
pobre!... Mes la lley ho mana!...
¡Ah lley bárbara... inhumana...
Que Déu te confonga *Amen*!

—Adéu!.. Ja no tornarás!

que á sa terra
pochs ne tornan,
y á la guerra
molts hi van...—

¡Tú vás á la guerra Joan!

XARADA.

Ma primera es una lletra,
ma segona fa un soroll
pitjor que una canonada,
que haurás sentit fa molt poch.

Es un signe del Zodiach
ma tercera, y fa calor
quan lo sol en ell se t roba
cada anyada sols un cop.

Si no sabs astronomía
no 't desesperis per ço:
ma tercera en castellá
es temps de un verb, y 'n tens prou

Si 't dich qu' are ho estás fent,
per entendre lo meu *tot*,
á la llum del qual hi escrit
los versos anteriors.

S. F. S.

(La solució en lo próxim número.)

Imp. de la V. é H. de Gaspar, Ataulfo, 14.

I. Lopez, editor.